

Verzonden: 31 juli 2023

Zaak 2023-014

Datum uitspraak: 22 mei 2023

Uitspraak van het College van beroep voor de examens inzake het geding tussen:

appellant

en

de Commissie voor de examens van de Open Universiteit, gevestigd te Heerlen,

1. Procesverloop

- verweerster:
- 1.1 Bij beslissing van 7 december 2022 heeft de Commissie voor de examens aan appellant meegedeeld dat hij op 14 november 2022 niet in voldoende mate heeft voldaan aan de eisen die worden gesteld aan het tentamen van de cursus RB1302, Materieel strafrecht. Het door appellant behaalde resultaat is een 4,0. Na overleg voorafgaand aan de procedure, is het cijfer van appellant gewijzigd in het cijfer 4,4.
  - 1.2 Bij brief van 15 maart 2023 heeft het College verweerster verzocht om met appellant in overleg te treden in het kader van de beproeving van een minnelijke schikking. Verweerster heeft vervolgens de examiner verzocht met appellant in gesprek te treden. Bij bericht van 29 maart 2023 heeft de examiner het College verzocht de minnelijke schikking over te slaan omdat reeds uitgebreide schriftelijke correspondentie heeft plaatsgevonden met appellant voorafgaand aan de indiening van het beroepschrift en voorts een aantal door appellant aangevoerde zaken, aldus nog steeds de examiner, vragen om een beoordeling van het College.
  - 1.3 Bij bericht van 4 april 2023 heeft het College het verzoek van de examiner om de minnelijke schikking over te slaan afgewezen en de termijn waarin een minnelijke schikking beproefd diende te worden verlengd met drie weken. Het College heeft appellant, verweerster en de examiner geïnformeerd over deze verlenging.
  - 1.4 Bij brief van 6 april 2023 heeft appellant bezwaar gemaakt tegen deze verlenging. Naar aanleiding van deze brief heeft op 25 april 2023 telefonisch contact plaatsgevonden tussen appellant en de secretaris van het College. Bij brief van 3 mei 2023 heeft het College appellant geïnformeerd dat de bezwaren niet werden gehonoreerd.
  - 1.5 Op verzoek van de voorzitter van de Examenkamer, de heer mr. J. Claassen (verder: de voorzitter van de Examenkamer), heeft het College in verband met de doelmatigheid en finale geschilbeslechting, een tweede termijn van drie weken geboden voor het beproeven van een minnelijke schikking mits appellant instemt met deze termijn. Een gesprek tijdens de eerste verlengingstermijn heeft niet plaatsgevonden in verband met afwezigheid van de voorzitter van de Examenkamer en het niet in contact kunnen komen met appellant.
  - 1.6 Bij e-mail van 3 mei 2023 heeft appellant aangegeven bezwaar te maken tegen de gang van zaken.
  - 1.7 Op 4 mei 2023 heeft een overleg plaatsgevonden tussen verweerster en appellant, maar werd niet gekomen tot (het beproeven van) een minnelijke schikking. Appellant heeft bij e-mail van 4 mei 2023 aangegeven zijn beroep te willen doorzetten, waarna verweerster een verweerschrift

heeft ingediend. De examiner heeft in het verweerschrift extra punten toegekend, waardoor het cijfer van appellant wijzigde in een 4,7.

- 1.8 Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 22 mei 2023, waar verweerster, vertegenwoordigd door de voorzitter van de Examenkamer Rechtswetenschappen en de heer mr. drs. R.W. Timmers, examiner van de cursus Materieel strafrecht, via videobelverbinding hebben deelgenomen aan de hoorzitting. Appellant en diens gemachtigde, mr. W. Brussee, hebben tevens via videobelverbinding aan de hoorzitting deelgenomen. Tijdens de mondelinge behandeling is door mr. W. Brussee een pleitnota voorgedragen.

2. Overwegingen

Het beroep van appellant

Inhoudelijke beroepsgronden

- 2.1 Appellant is het niet eens met de beslissing van 7 december 2022 en is van mening dat hem een hoger cijfer toekomt. Appellant verzoekt het College:
- I. Primair om het besluit van verweerster te vernietigen, en de examinatoren op te dragen overeenkomstig het besluit van het College de antwoordonderdelen opnieuw te beoordelen op basis van en gecorrigeerd volgens de richtlijnen "uit het Handboek Toetsen en tentamens" (verder: het Handboek), en voorts het eindcijfer zodanig vast te stellen dat de onzorgvuldigheid die heeft plaatsgevonden bij het bepalen van het eindcijfer voldoende wordt gecompenseerd, bijvoorbeeld door het slagingspercentage van het tentamen in overeenstemming te brengen met het gemiddelde slagingspercentage aan de Open Universiteit. Antwoordonderdelen die verkeerd beoordeeld zijn, omdat het examen in strijd met het recht of richtlijnen van de OU heeft plaatsgevonden, zullen alsnog geheel of gedeeltelijk goedgekeurd of geheel buiten beschouwing gelaten moeten worden;
  - II. Secundair om deskundigen aan te wijzen die het tentamenwerk kunnen beoordelen, dan wel appellant de gelegenheid geven om een second opinion te verkrijgen over de gegeven antwoorden en de beoordeling hiervan.
  - III. om compensatie, in de zin van een proceskostenveroordeling
- 2.2 Appellant is van mening dat de beoordeling van het tentamen op een onredelijke, onzorgvuldige en onevenwichtige wijze heeft plaatsgevonden en voert daartoe het volgende, samengevat, aan.
- 2.2.1 Het slagingspercentage van het onderhavige tentamen is 59%, terwijl het gemiddelde slagingspercentage van tentamens aan de OU over de afgelopen drie jaren gemiddeld 78,6% was. Onder verwijzing naar een uitspraak van het College van beroep voor de examens van de Universiteit Leiden met zaaknummer 18-029, betoogt appellant dat een laag slagingspercentage een aanknopingspunt kan vormen voor de vaststelling dat de minimale zorgvuldigheidsvereisten in een concreet geval van een tentamen geschonden zijn.
  - 2.2.2 Appellant stelt dat in de afgelopen jaren bovengemiddeld veel beroepszaken tegen (tentamenuitslagen van) de onderhavige cursus aanhangig zijn gemaakt bij het College. Appellant acht dit een belangrijk signaal dat in ogenschouw moet worden genomen bij de beoordeling van zijn beroep.
  - 2.2.3 Appellant betoogt dat de onderhavige cursus, blijkens een aankondiging op de cursussite, grondig op de schop gaat. Naar mening van appellant is dit tevens een aanwijzing dat de minimale zorgvuldigheidsvereisten bij de tentaminering van het vak werden geschonden.
  - 2.2.4 Het feit dat het cijfer van appellant meermaals verhoogd is, dient ertoe te leiden dat het beroep gegrond wordt verklaard.

- 2.3 Appellant betoogt dat de beoordeling aantoonbare en objectieveerbare motiveringsgebreken vertoont en voert daartoe het volgende, samengevat, aan.
- 2.3.1 Appellant betoogt dat de onderhavige cursus een positiefrechtelijk vak betreft, waardoor de beoordelingsruimte van de examinerator beperkt wordt door het positief geldende recht. Een antwoord in het antwoordmodel dat niet strookt met het geldende recht, is strijdig met het zorgvuldigheidsbeginsel, omdat het antwoordmodel in dat geval niet met voldoende zorgvuldigheid is voorbereid. Ook is in dat geval sprake van strijd met het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel, omdat een student erop mag vertrouwen dat het antwoordmodel gebaseerd is op het geldende recht.
  - 2.3.2 Appellant stelt dat als de examinerator een antwoord afkeurt, uit het antwoordmodel, het beoordelingsvoorschrift en de motivering moet blijken hoe de examinerator tot het besluit is gekomen. Wanneer de motivering gebrekkig is, is sprake van strijd met het motiveringsbeginsel en moet het besluit op die grond vernietigd worden.
- 2.4 Appellant stelt dat bij dit vak, althans bij dit specifieke tentamen sprake is van een onzorgvuldige tentaminering die heeft geresulteerd in stelselmatig slechte beoordelingen. Dit moet leiden tot een (verdere) bijstelling van de cesuur en van de aan de antwoorden van appellant toegekende punten. In algemene zin betoogt appellant dat de examinerator in veel gevallen bij het ontbreken van één element uit het antwoordmodel een disproportioneel aantal punten onthoudt. Ook hecht de examinerator disproportioneel veel waarde aan de woordkeuze in het antwoord. Appellant motiveert in zijn beroepschrift per betwiste vraag waarom hij het niet eens is met de beoordeling. Samengevat weergegeven betoogt appellant als volgt.
- 2.4.1 Met betrekking tot antwoordonderdeel 1.2, hanteert de examinerator in het modelantwoord en zijn motivering naar mening van appellant een onjuiste maatstaf. Volgens appellant volgt uit de samenhang van de vraagstelling, het gegeven antwoord en het modelantwoord, alsmede uit jurisprudentie van de Hoge Raad dat één extra punt aan het gegeven antwoord dient te worden toegekend.
  - 2.4.2 Met betrekking tot antwoordonderdeel 1.3, betoogt appellant dat het modelantwoord uit twee onderdelen bestaat en dat voor ieder onderdeel één punt te vergeven is, hoewel dit niet nader gespecificeerd is in het antwoordmodel. Appellant is van mening dat het eerste onderdeel van het modelantwoord terugkomt in zijn gegeven antwoord. Daarom moet één punt aan het gegeven antwoord worden toegekend.
  - 2.4.3 Met betrekking tot antwoordonderdeel 1.7, betoogt appellant dat het volledig aantal punten had moeten worden toegekend, omdat zijn antwoord (ook) juist is. Appellant erkent dat hij de subsidiariteitstoets niet expliciet heeft benoemd, maar hier wel aan heeft getoetst.
  - 2.4.4 Met betrekking tot antwoordonderdeel 2.5, betoogt appellant dat zijn antwoord juist is, ondanks dat hij de term 'kwalificatie' niet noemt. Appellant stelt dat de vraagstelling niet toeziet op het noemen van de term 'kwalificatie', maar op het beredeneren van een mogelijke einduitspraak van de rechter. Het door appellant gegeven antwoord sluit aan op de laatstgenoemde interpretatie. Appellant is van mening dat voor het antwoord één punt moet worden toegekend.
  - 2.4.5 Met betrekking tot antwoordonderdeel 3.2, betoogt appellant dat onderdelen van het modelantwoord terugkomen in het door hem gegeven antwoord. Appellant acht het onterecht dat punten worden ingehouden, omdat hij niet de exacte bewoordingen van arresten van de Hoge Raad kan reproduceren. Appellant acht het disproportioneel om van studenten te verwachten dat zij bij een vak van een dergelijk kleine omvang arresten woordelijk kunnen herhalen. Het zou voldoende moeten zijn dat studenten een bepaalde rechtsfiguur kunnen herkennen. Uit de leerdoelen van de onderhavige cursus blijkt evenmin dat arresten woordelijk gereproduceerd moeten worden. Tot slot wijst appellant erop dat zijn antwoord overeenkomt met het modelantwoord van Oefententamen 1, waarin volgens appellant een vergelijkbare vraag gesteld wordt. Appellant is van mening dat twee à drie extra punten moeten worden toegekend voor het gegeven antwoord.

- 2.4.6 Met betrekking tot antwoordonderdeel 3.6, betoogt appelland dat onderdelen van het modelantwoord terugkomen in de vraagstelling en dat hij hiernaar heeft verwezen in zijn antwoord. Appellant stelt dat hij op dit onderdeel twee keer is afgerekend op een doorwerkfout, hetgeen in strijd is met het Handboek. Het antwoord van appelland is juist en hiervoor dient het volledige puntenaantal (drie in totaal) te worden toegekend.
- 2.4.7 Met betrekking tot antwoordonderdeel 3.9, betoogt appelland dat hij de gevraagde toetsing correct heeft uitgevoerd. Wat betreft het ontbreken van een expliciete benoeming van het begrip 'deugdelijke poging', begrijpt appelland niet waarom dit van belang is voor de gestelde (gesloten) vraag. Voor het gegeven antwoord moet volgens appelland één punt worden toegekend.
- 2.4.8 Met betrekking tot antwoordonderdeel 4.5, betoogt appelland dat hij het 'accessoriteitsvereiste' niet expliciet noemt in zijn antwoord, maar hier wel aan toetst. Volgens appelland is slechts aftrek van één punt gerechtvaardigd. Het gegeven antwoord zou volgens appelland met drie punten gewaardeerd moeten worden.
- 2.4.9 Met betrekking tot antwoordonderdeel 4.8, betoogt appelland dat hij heeft nagelaten een begrip expliciet te noemen (in dit geval 'dubbele opzet'), maar dat hij hieraan wel expliciet toetst. Bovendien wordt in oefentamen 3 slechts één punt aftrek gegeven voor het niet toetsen aan 'dubbele opzet', terwijl voor het antwoord van appelland twee punten werden afgetrokken. Voor het gegeven antwoord dient één punt te worden toegekend.
- 2.4.10 Met betrekking tot antwoordonderdeel 4.10, betoogt appelland dat zijn antwoord overeenkomt met het modelantwoord. In tegenstelling tot wat de examiner beweert, heeft appelland in zijn antwoord expliciet aangegeven dat sprake is van een misdrijf. Voor het gegeven antwoord moet één punt worden toegekend.
- 2.4.11 Met betrekking tot antwoordonderdeel 5.6, betoogt appelland dat hij het begrip 'voorwaardelijke opzet' niet expliciet heeft genoemd, maar hier wel aan toetst. Bovendien zag de vraagstelling niet op het expliciet benoemen van 'voorwaardelijke opzet'. Appellant acht het gerechtvaardigd dat voor het gegeven antwoord drie punten worden toegekend.
- 2.4.12 Met betrekking tot antwoordonderdeel 6.5, betoogt appelland dat het gegeven antwoord juist is. Hiervoor moet het volledig aantal punten (twee in totaal) worden toegekend.
- 2.4.13 Met betrekking tot antwoordonderdeel 6.8, betoogt appelland dat onderdelen van het modelantwoord terugkomen in het door hem gegeven antwoord. Appellant heeft een fout gemaakt in de redenering, maar dit rechtvaardigt zijns inziens niet dat geen punten zijn toegekend voor het gegeven antwoord. Appellant acht toekenning van één punt redelijk.
- 2.4.14 Met betrekking tot antwoordonderdeel 6.9, betoogt appelland dat de conclusie van zijn antwoord overeenkomt met die van het modelantwoord. Tevens komen onderdelen van het modelantwoord terug in het gegeven antwoord. Appellant stelt dat de examiner één à twee punten had moeten toekennen voor het gegeven antwoord.
- 2.5 Onder verwijzing naar de uitspraak van het CBHO op 7 juli 2014 in zaak 2013/270, betoogt appelland dat het Handboek niet-bindende, maar belangrijke richtlijnen bevat voor examinatoren die aan de Open Universiteit tentamens afnemen. Volgens appelland kent het CBHO aan deze richtlijnen betekenis toe. Het tentamen is naar mening van appelland op minimaal acht punten in strijd met richtlijnen uit het Handboek. Hij voert daartoe het volgende samengevat aan.
- 2.5.1 Appellant betoogt dat de examiner een onjuiste vraagvorm hanteert. Appellant stelt dat uitsluitend redeneervragen worden gesteld, terwijl uit de fout gekeurde antwoorden blijkt dat de examiner reproductie als antwoord verwacht. Het Handboek, zo betoogt appelland, wijst deze werkwijze af.
- 2.5.2 Appellant betoogt, onder verwijzing naar het Handboek, dat bij vraagstellingen voldoende informatie gegeven moet worden over de gewenste lengte en vorm van het antwoord om aan te geven hoe antwoorden gemotiveerd moeten worden. Op het

- onderhavige tentamen worden open abstracte vragen gesteld, zonder informatie over de gewenste lengte en vorm van het antwoord, maar de student wordt erop afgerekend als hij niet het gewenste antwoord formuleert.
- 2.5.3 Appellant stelt dat de examiner heeft nagelaten om in de vraagstelling te vermelden aan welke vereisten de student moet toetsen. Desondanks worden studenten erop afgerekend als zij impliciet aan de gewenste vereisten toetsen, maar deze niet expliciet benoemen.
  - 2.5.4 Appellant is van mening dat de tentamenvragen overeenkomen met voorbeelden van slechte tentamenvragen in het Handboek.
  - 2.5.5 Appellant betoogt dat in de cursus geen aandacht wordt besteed aan de beantwoording van abstracte, onduidelijk geformuleerde vragen en de motivering van de gewenste antwoorden.
  - 2.5.6 Appellant betoogt dat het Handboek adviseert om meerdere (sub)vragen per casus te stellen. Bij het onderhavige tentamen werd steeds maar één vraag per casus gesteld.
  - 2.5.7 Appellant stelt dat het antwoordmodel geen onderscheid maakt tussen welke antwoorden juist, niet juist en niet geheel juist zijn. Het antwoordmodel bevat geen duidelijke instructies over situaties waarin vragen gedeeltelijk juist worden beantwoord.
  - 2.5.8 Appellant betoogt dat door de bovengenoemde factoren een onacceptabele moeilijkheidsgraad gecreëerd is.
  - 2.5.9 Appellant voert aan dat de tentamentraining waarnaar de examiner in het verweerschrift verwijst niet verplicht is gesteld, noch behoort tot de verplichte studiestof. Daarnaast komt de inhoud van de tentamentraining niet overeenkomstig het handboek terug in de vraagstelling van het tentamen. Daarom heeft de examiner onzorgvuldig en onrechtmatig gehandeld jegens appellant.
  - 2.5.10 Appellant stelt zich op het standpunt dat verweerder niet tot nauwelijks verweer heeft gevoerd ten aanzien van hetgeen appellant heeft aangevoerd over het Handboek.

Bezwaren van appellant ten aanzien van de gevolgde procedure

- 2.6 Appellant merkt op dat hij, na indiening van zijn pro forma beroepschrift, heeft getracht het tentamen in te zien, maar erachter kwam dat de Open Universiteit de inzage tot het tentamen had beëindigd. Appellant voert onder verwijzing naar "Bijlage 3, Inzage", pagina 37, van het Onderwijs- en examenreglement 2022-2023 aan dat studenten hun resultaten en feedback bij een openbaar digitaal groepstentamen moeten kunnen downloaden. Appellant heeft het tentamenresultaat pas kunnen downloaden, nadat inzage gedurende drie dagen (opnieuw) werd opgezet, ondanks het verzoek van appellant om inzage te kunnen behouden hangende de beroepsprocedure en een eventuele hoger beroepsprocedure.
- 2.7 Appellant heeft, hangende het beroep, bezwaar gemaakt tegen het verloop van de procedure. Ook is appellant het niet eens met de door het College verleende termijnverlengingen voor het beproeven van een minnelijke schikking. Appellante voert daartoe het volgende, samengevat, aan.
  - 2.7.1 Onder verwijzing naar de uitspraak van het CBHO in de zaak met nummer 2013/004.1 van 28 januari 2013, motiveert appellant dat de verplichting om binnen een termijn van drie weken te onderzoeken of een minnelijke schikking mogelijk is, dwingendrechtelijk en van openbare orde is. Van deze termijn had het College niet mogen afwijken.
  - 2.7.2 Artikel 9, lid 6 van het Reglement van Orde van het College is in strijd met het recht, nu hierin de mogelijkheid wordt geboden om af te wijken van de wettelijke termijn voor het beproeven van een minnelijke schikking. Appellant stelt dat geen enkel ander College van beroep voor de examens aan andere universiteiten in zijn reglement een dergelijke mogelijkheid biedt.

- 2.7.3 Appellant betoogt dat de beroepsprocedure meermaals onnodig vertraagd is door toedoen van de Open Universiteit. De instelling had de inzage in het tentamen gesloten en stuurde hem pas een maand na een daartoe strekkend verzoek het Handboek, waardoor de inhoudelijke motivering van het beroepschrift vertraging opliep.
- 2.7.4 De termijnverlengingen hebben eveneens voor onnodige vertraging gezorgd. Als gevolg hiervan, heeft appellant vertraging opgelopen met de start van het schrijven van zijn proefschrift. Bovendien is appellant toegelaten tot een buitenlandse vervolgopleiding, waarop hij, naast het schrijven van zijn proefschrift, zijn aandacht moet richten.
- 2.7.5 Tot slot verliep tijdens de beroepsprocedure de aanmelddatum voor het hertentamen van de onderhavige cursus, zonder dat appellant uitsluitel heeft of hij zich op dit hertentamen moet richten. Appellant stelt dat zelfs wanneer een schikking niet mogelijk was gebleken, hij zich in een minder nadelige positie had bevonden.
- 2.7.6 De procedure van minnelijke schikking en de gegeven termijn van drie weken zijn bedoeld om studenten te beschermen tegen de situatie waarin appellant ongewild beland is. Doordat verweerster heeft nagelaten contact op te nemen met appellant, is niet voldaan aan de verplichting uit artikel 7.61 lid 3 WHW. Appellant stelt dat op grond hiervan zijn beroep gegrond dient te worden verklaard, in lijn met hetgeen meermaals door het CBHO (thans Raad van State) is beslist.
- 2.8 In reactie op de brief van de voorzitter van het College van 3 mei 2023 waarin aan appellant werd medegedeeld dat zijn bezwaren tegen verlenging van de termijn niet werden gehonoreerd, heeft appellant aangegeven dat hij altijd heeft opengestaan voor minnelijk overleg, maar dat de examiner heeft aangegeven geen schikkingsgesprek te willen aangaan. Appellant staat nog steeds open voor overleg, maar formeel kan geen sprake meer zijn van een minnelijke schikking in het kader van de WHW, nu een minnelijke schikking niet binnen de wettelijke termijn van drie weken beproefd is. Wat appellant betreft, ligt het initiatief om het geschade vertrouwen te herstellen bij de examiner en de examenkamer. Appellant herhaalt dat het gegrond verklaren van zijn beroep een terechte consequentie was geweest voor het handelen van verweerster.
- 2.9 Appellant betoogt dat het verweerschrift van de examencommissie onvolledige en onjuiste informatie bevat en daarom in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel en het fair play beginsel. Appellant betwist dat verweerster er 'alles aan gedaan heeft om met hem in dialoog te treden', nu verweerster pas 5,5 week na ontvangst van het verzoek tot beproeven van een minnelijke schikking contact met hem heeft gezocht. Uiteindelijk heeft op 4 mei 2023 een gesprek plaatsgevonden tussen appellant, de examiner en de voorzitter van de examenkamer. Appellant betoogt dat dit gesprek, conform gezamenlijke afspraak van partijen, gericht was op het bespreken van het verloop van de procedure, de (misverstanden over) eerdere communicatie en de gevolgen daarvan voor appellant. Het gesprek was expliciet niet gericht op het bespreken van inhoudelijke beroepsgronden. Wat appellant betreft was het bespreken van inhoudelijke beroepsgronden tijdens dit gesprek zinloos, omdat de examiner heeft aangegeven dat hij geen mogelijkheid zag om een voldoende te geven voor het tentamenwerk van appellant. Bovendien heeft appellant twee oplossingen aangedragen om wel verder te praten, namelijk door het betrekken van een onafhankelijke derde of de plaatsvervangend examiner. Naar aanleiding van het gesprek is de mogelijkheid besproken de plaatsvervangend examiner te vragen om te kijken naar het tentamen van appellant. De plaatsvervangend examiner heeft aldus appellant te kennen gegeven dat hij de inhoudelijke afhandeling van het tentamen aan de examiner overlaat vanwege een efficiënte taakverdeling, omdat het beroepschrift ziet op een tentamenkans waarbij de plaatsvervangend examiner niet inhoudelijk betrokken was. Tevens betracht de plaatsvervangend examiner voorzichtigheid aldus appellant, omdat hij aan de Universiteit van Amsterdam doceerde en/of promovendus was, toen appellant daar

Rechtsgeleerdheid studeerde.

- 2.10 Appellant stelt dat de hoorzitting zonder overleg verplaatst is van 17 mei 2023 naar 22 mei 2023. Appellant maakt bezwaar tegen de verplaatsing, indien deze samenhangt met het kunnen toelaten van het verweerschrift. Appellant betoogt dat indien de zitting, zoals eerder gecommuniceerd, zou plaatsvinden op 17 mei 2023, het verweerschrift uiterlijk op 5 mei 2023 aan hem had moeten worden toegezonden. Het inhoudelijk verweer van de examinerator dateert ook van die datum. Appellant ontving het verweerschrift echter pas op 8 mei 2023 en stelt dat deze gang van zaken neerkomt op het "witwassen" van het verweerschrift en aanvullende stukken van de Commissie voor de examens. Te meer nu appellant zich voor onderwijsverplichtingen in het buitenland bevindt en verplicht onderwijs moet missen om te reageren op het verweerschrift, wordt zijn positie ten onrechte aangetast. Appellant verzoekt het College om het verweerschrift niet toe te laten. Indien het College van mening is dat het verweerschrift tijdig is ontvangen en dat de hoorzitting zonder overleg met appellant verplaatst mag worden, stelt appellant zich op het standpunt dat hem de mogelijkheid is ontnomen om het verweerschrift alsnog afdoende tot zich te kunnen nemen. Gezien de gang van zaken, heeft appellant zich genoodzaakt gezien om een externe in te schakelen. Appellant verzoekt het College dan ook verweerster te veroordelen in de redelijke kosten die hij daarbij moet maken.

Het standpunt van verweerster

Reactie op de inhoudelijke beroepsgronden

- 2.11 Verweerster is van mening dat appellant niet kan worden gevolgd in zijn stellingname dat het onderhavige tentamen de in het beroepschrift genoemde gebreken vertoont, dat het tentamen daarom in strijd is met verschillende beginselen van behoorlijk bestuur en dat het besluit moet worden vernietigd. Verweerster voert daartoe in algemene zin het volgende, samengevat, aan.
- 2.11.1 In het beroepschrift wordt door appellant de suggestie gewekt dat de cesuur is aangepast naar aanleiding van aanvankelijk tegenvallende slagingspercentages voor het onderhavige tentamen. Verweerster betwist dit en licht toe dat het een tijdelijke wijziging betrof op centraal niveau, in verband met invoering van een nieuw toetsstelsel.
  - 2.11.2 De mededeling dat een revisie van de cursus zal plaatsvinden, wil niet zeggen dat kwaliteit van de cursus thans niet is gewaarborgd. Het gaat om een gefaseerde actualisatie die eens in de zoveel jaar plaatsvindt.
  - 2.11.3 Verweerster betoogt dat de gronden van het beroepschrift beoordeeld moeten worden op basis van de tentamenuitwerkingen, waarin de student de vereiste kennis en het vereiste inzicht moet aantonen en toepassen. De tentamenuitwerking kan niet worden beoordeeld op basis van wat in het beroepschrift aan de uitwerking wordt toegevoegd, verbeterd of verduidelijkt.
  - 2.11.4 Verweerster betoogt dat de puntenverdeling in tentamens kan afwijken van de oefententamens. Er is geen gefixeerde puntenverdeling, omdat deze wordt bepaald in verhouding tot andere onderdelen van het antwoordmodel en tot (de moeilijkheidsgraad) van andere vragen uit het tentamen.
  - 2.11.5 Blijkens de toetsanalyse liggen de p-waarden van tentamenvragen binnen de door de OU gehanteerde marges. De p-waarde betreft de moeilijkheid van de vraag.
  - 2.11.6 De examinerator heeft toegelicht dat twee andere docenten het tentamen eerst hebben bekeken, waarna de examinerator het werk van appellant beoordeeld heeft.
  - 2.11.7 Desgevraagd geeft de examinerator aan dat het onderhavige beroep momenteel het enige lopende beroep tegen de cursus is.
- 2.12 Met betrekking tot het Handboek, reageert verweerster als volgt. Samengevat weergegeven:
- 2.12.1 Verweerster voert aan dat het Handboek onderdeel is van de docentencursus 'Toetsen en beoordelen', die iedere aan de Open Universiteit verbonden examinerator moet volgen in het kader van de Basiskwalificatie Onderwijs (BKO). Onder verwijzing

- naar de inleiding van het Handboek, betoogt verweerster dat het Handboek toetskundige vragen tracht te beantwoorden en dat bij verschillen tussen de regels van het Handboek en officiële regelingen die door de Commissie voor de examens zijn vastgesteld, die officiële regelingen prevaleren.
- 2.12.2 Met betrekking tot de gehanteerde vraagvorm, betoogt verweerster dat om aan een juridische kader te kunnen toetsen, de student dit kader eerst dient te benoemen. Een deel van de leerdoelen van de cursus ziet dan ook op het (leren) benoemen van het juridisch relevante kader.
- 2.12.3 Verweerster merkt op dat studenten in de tentamentraining handvatten krijgen aangereikt voor het op een volledige en correcte manier oplossen van tentamenvragen. Via de in het tentamen gehanteerde vraagstelling is het, anders dan appellant betoogt, mogelijk om studenten te bevragen op de verschillende voorwaarden die aan verschillende materieelstrafrechtelijke leerstukken worden gesteld. In de tentamentraining wordt studenten dan ook aanbevolen om de vragen aan de hand van een stappenplan te beantwoorden. Ook als aspecten of voorwaarden niet terugkomen in de vraag, dienen studenten aan deze voorwaarden te toetsen om tot een volledige beantwoording van de vraag te komen. Deze wijze van beantwoording is ook terug te zien in de antwoorden van oefententamens en zelftoetsvragen in de digitale leeromgeving. De examinator benadrukt dat in de tentamentraining een methode wordt aangereikt, maar dat studenten niet verplicht zijn deze te hanteren. Gebruik van het stappenplan verkleint echter de kans dat stappen worden overgeslagen. Dit laat onverlet dat een goede uitwerking ook mogelijk is zonder de tentamentraining of zonder het aanhouden van het stappenplan, dan wel stappen expliciet te benoemen.
- 2.12.4 Verweerster stelt dat het niet goed mogelijk is om op voorhand te sturen op lengte of vorm van het antwoord. Een bondig schrijvende student zou dan ten onrechte kunnen worden uitgenodigd om meer te schrijven en de student die langer van stof is, zou onnodig beperkt kunnen worden.
- 2.12.5 Ten aanzien van het aantal deelvragen per casus, geeft verweerster aan dat volgens het Handboek een omvangrijk probleem bij voorkeur getoetst wordt met meerdere (sub)vragen. Los van het feit dat dit een richtlijn is, die een voorkeur aangeeft, kan de vraagstelling op het tentamen (te weten, vragen gericht op één vraagstuk) niet worden aangeduid als omvangrijk. De vraagstelling zoals gehanteerd, maakt het mogelijk om studenten op meerdere leerstukken te bevragen. De vraagstelling op het onderhavige tentamen is vergelijkbaar met eerdere (oefen)tentamens. De vraagstelling zal ook niet wijzigen nu een nieuwe hoogleraar voor de cursus is aangetrokken.
- 2.12.6 Met betrekking tot de richtlijn uit het Handboek, die voorschrijft dat duidelijk moet zijn welke antwoorden geheel of deels juist zijn, betoogt de examinator als volgt. Het is onmogelijk om op voorhand te anticiperen op alle mogelijke antwoorden die gegeven gaan worden door studenten. Het nakijken van tentamens vergt maatwerk en de beoordeling vindt plaats op grond van de uitwerking op het tentamen. Het is niet aan de docent om bepaalde aspecten in het antwoord in te lezen of om een antwoord (nader) juridisch te kwalificeren, als de student dit heeft nagelaten.
- 2.13 De examinator heeft in e-mailcorrespondentie met appellant voorafgaand aan de beroepsprocedure puntsgewijs op de inhoudelijke beroepsgronden gereageerd. Hierna samengevat weergegeven:
- 2.13.1 Met betrekking tot vraag 1, licht de examinator toe dat appellant relevante aspecten uit de casus haalt, maar dat hij deze niet 'juridificeert' of 'kwalificeert'. Relevante onderdelen uit het modelantwoord ontbreken in het door appellant gegeven antwoord. De examinator kent voorafgaand aan de indiending van het beroepsschrift drie extra punten toe voor het gegeven antwoord, waarmee het cijfer van appellant wijzigde in een 4,4.
- 2.13.2 Met betrekking tot vraag 2, licht de examinator gemotiveerd toe dat appellant het antwoord onvoldoende beredeneerd heeft.

- 2.13.3 Met betrekking tot vraag 3, licht de examiner toe dat appelland weliswaar relevante wetsartikelen en jurisprudentie noemt, maar nalaat de relevante rechtsregel uit het arrest te noemen. Ook ontbreekt de toetsing van de 'uiterlijke verschijningsvorm'.
- 2.13.4 Met betrekking tot vraag 4, licht de examiner gemotiveerd toe dat verschillende onderdelen van het modelantwoord ontbreken in het gegeven antwoord. Voor de conclusie van appelland kent de examiner voorafgaand aan de indiending van het beroepschrift één punt extra toe.
- 2.13.5 Met betrekking tot vraag 5, licht de examiner toe dat een uitwerking van 'voorwaardelijke opzet' ontbreekt in het door appelland gegeven antwoord. Op dit onderdeel had appelland de meeste punten kunnen verdienen.
- 2.13.6 Met betrekking tot vraag 6, licht de examiner toe dat verschillende onderdelen uit het modelantwoord ontbreken in het door appelland gegeven antwoord.
- 2.14 In het verweerschrift, gaat de examiner nogmaals puntsgewijs in op de beroepsgronden. De examiner heeft het verweer opgebouwd aan de hand van de antwoordonderdelen zoals appelland deze in het beroepschrift hanteert. Het verweer wordt hierna kort en zakelijk weergegeven:
- 2.14.1 Met betrekking tot antwoordonderdeel 1.2, verwijst de examiner naar het studiemateriaal voor de definitie van 'noodtoestand'. De examiner licht toe dat de definiëring van dit begrip soms minder absoluut is dan in de door appelland aangehaalde uitspraak van de Hoge Raad, maar kan appelland toch volgen in zijn beroepsgrond. De examiner kent één extra punt toe.
- 2.14.2 Met betrekking tot antwoordonderdeel 1.3, kan de examiner niet uit het door appelland gegeven antwoord opmaken dat appelland relevante vereisten voor 'noodtoestand' noemt, dan wel hieraan toetst.
- 2.14.3 Met betrekking tot antwoordonderdeel 1.7 geeft de examiner gemotiveerd aan welke onderdelen uit het modelantwoord ontbreken in het door appelland gegeven antwoord. Appelland kan niet worden gevolgd in zijn beroepsgrond.
- 2.14.4 Met betrekking tot antwoordonderdeel 2.5, licht de examiner gemotiveerd toe dat in de uitwerking van vraag 2 niet expliciet of impliciet is stil gestaan bij de kwalificatievraag. De examiner kan appelland niet volgen in deze beroepsgrond.
- 2.14.5 Met betrekking tot antwoordonderdeel 3.2, licht de examiner toe dat appelland zijn antwoord niet, althans onvoldoende, heeft gemotiveerd. Om antwoord te geven op de tentamenvraag, was het noemen van het juridisch kader noodzakelijk. Appelland heeft dit nagelaten en kan niet worden gevolgd in zijn beroepsgrond.
- 2.14.6 Met betrekking tot antwoordonderdeel 3.6, licht de examiner gemotiveerd toe welke criteria ontbreken in het door appelland gegeven antwoord en welke toetsing hij heeft nagelaten. Appelland is in zijn antwoord onvoldoende concreet geweest in het naar voren halen van specifieke feiten uit de casus en het benoemen van de gedraging die 'naar uiterlijke verschijningsvorm moet worden beschouwd als te zijn gericht op de voltooiing van het misdrijf'.
- 2.14.7 Met betrekking tot antwoordonderdeel 3.9, kan de examiner appelland volgen in hetgeen hij betoogt. Er wordt één punt extra toegekend.
- 2.14.8 Met betrekking tot antwoordonderdeel 4.5, licht de examiner toe dat letterlijk wordt gevraagd om aan alle voorwaarden van poging tot deelneming te toetsen. Appelland heeft niet expliciet getoetst aan het 'accessoriteitsbeginsel', maar de examiner kan aannemen dat appelland hier wel impliciet aan getoetst heeft. Er wordt één punt extra toegekend voor het gegeven antwoord.
- 2.14.9 Met betrekking tot antwoordonderdeel 4.8, kan de examiner appelland niet volgen in zijn beroepsgrond. In het beroepschrift plaatst de appelland zijn antwoord alsnog in het licht van het juridisch vereiste van 'dubbele opzet', terwijl dat in de uitwerking op het tentamen niet is gebeurd. Uit het beroepschrift volgt niet waar en hoe in de uitwerking getoetst is aan 'dubbele opzet' of hoe een inhoudelijke beoordeling daarvan zou zijn uitgevoerd; daarvoor had de (inhoud van de) eis naar voren moeten komen. De examiner kan dit niet gaan inlezen in het antwoord van appelland. Appelland had dit op het tentamen zelf dienen te expliciteren.

- 2.14.10 Met betrekking tot antwoordonderdeel 4.10, voert de examiner geen verweer, maar kent hij één punt extra toe aan het gegeven antwoord.
- 2.14.11 Met betrekking tot antwoordonderdeel 5.6, licht de examiner toe dat de term 'voorwaardelijke opzet', de omschrijving daarvan en de toetsing hieraan ontbreken in de uitwerking op het tentamen. Zonder deze elementen kon de tentamenvraag niet juridisch steekhoudend worden beantwoord. De examiner kan appelland niet volgen in deze beroepsgrond.
- 2.14.12 Met betrekking tot antwoordonderdeel 6.5, licht de examiner onder verwijzing naar het studiemateriaal toe welke toetsingsmaatstaf gehanteerd had moeten worden bij de beantwoording van de tentamenvraag. Deze toetsingsmaatstaf ontbreekt in het door appelland gegeven antwoord.
- 2.14.13 Met betrekking tot antwoordonderdeel 6.8, geeft de examiner gemotiveerd weer voor welke onderdelen wel en voor welke onderdelen geen punten kunnen worden toegekend. Slechts voor het innemen van een standpunt ten aanzien van de juistheid van de stelling, kunnen geen punten worden toegekend. Punten worden toegekend voor de redenering van het ingenomen standpunt. Deze redenering ontbreekt in het gegeven antwoord.
- 2.14.14 Met betrekking tot antwoordonderdeel 6.9, ontbreekt wederom de redenering ten aanzien van de ingenomen stelling. Appelland heeft bovendien het verkeerde wetsartikel in zijn antwoord betrokken.

Reactie ten aanzien van de gevolgde procedure

- 2.15 Verweerster heeft in het verweerschrift en ter zitting haar visie gegeven over de bezwaren van appelland tegen de gevolgde procedure. Kort en zakelijk weergegeven:
  - 2.15.1 De voorzitter van de examenkamer heeft toegelicht dat in eerste instantie een verzoek werd ingediend om de minnelijke schikking over te slaan, omdat de beroepsgronden ten aanzien van de tentamenuitwerking voorafgaand aan de beroepsprocedure reeds uitgebreid met appelland per e-mail waren besproken. Daarnaast zijn bepaalde beroepsgronden cursus overstijgend, zoals de gronden die toezien op (openstelling van de) inzage.
  - 2.15.2 Verweerster is van mening dat zij er vervolgens alles aan heeft gedaan om in dialoog te treden met appelland. Wegens verlof van de voorzitter van de Examenkamer, kon appelland op 19 april 2023 worden uitgenodigd voor een gesprek in het kader van de minnelijke schikking. Verweerster ontving op deze uitnodiging een out of office van appelland, waarin werd aangegeven dat appelland afwezig zou zijn tot 27 april 2023. Vervolgens heeft verweerster verschillende malen via de e-mail, diverse telefoontjes en verschillende app-berichten getracht met appelland contact te krijgen.
  - 2.15.3 Op 4 mei 2023 ontving verweerster een verzoek van de secretaris van het College om indien mogelijk, op verzoek van appelland, diezelfde dag nog een gesprek te voeren met appelland, gezien de verhinderdata van appelland en de sluiting van de Open Universiteit op 5 mei 2023. Verweerster heeft dit gedaan en op 4 mei 2023 heeft een gesprek plaatsgevonden met de voorzitter van de Examenkamer en de examiner. Tijdens dit gesprek (van ruim twee uren, gevoerd tijdens de avonduren) is gesproken over het verloop van de procedure, de (misverstanden over) eerdere communicatie en de effecten daarvan voor appelland. Appelland heeft ter zitting aangegeven het gesprek niet te betitelen als (poging tot) minnelijke schikking en het gesprek is dan ook volgens appelland niet als zodanig ingestoken. Hoewel appelland in eerste instantie te kennen heeft gegeven niet over de inhoud te willen spreken, heeft appelland tijdens dit gesprek gevraagd hoe de examiner naar zijn inhoudelijke beroepsgronden keek. Toen de examiner aangaf dat hij op basis van het beroep geen mogelijkheid zag om een voldoende toe te kennen, gaf appelland aan dat hij geen reden zag om verder te praten. Ook nadat verweerster had aangegeven dat dit slechts een eerste oordeel op basis van de beroepsgronden van de examiner was en dat appelland nog niet gehoord had wat de achterliggende motivering was, wilde appelland niet verder praten. De examiner heeft ter zitting aangegeven dat hij steeds gewillig is geweest om een open gesprek te voeren in het kader van de

mannelijke schikking, maar dat de standpunten van partijen dusdanig ver uit elkaar liggen dat hij geen aanleiding ziet om tot een voldoende beoordeling te komen. Informeel hebben partijen tijdens dit gesprek afgesproken dat de examinator de plaatsvervangend examinator zou vragen om contact op te nemen met appelland om nogmaals naar het gemaakte tentamen te kijken. De plaatsvervangend examinator heeft appelland inmiddels gecontacteerd om zijn feedback op de cursus te bespreken, maar zal het tentamenwerk van appelland niet opnieuw inhoudelijk beoordelen.

3. Het oordeel van het College

De fase van minnelijke schikking

- 3.1 Het College overweegt onder verwijzing naar artikel 7.61, derde lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) dat het College op 15 maart 2023 het beroepschrift aan verweerster heeft gezonden, met uitnodiging om in overleg met betrokkenen na te gaan of een minnelijke schikking van het geschil mogelijk is. Verweerster heeft op 29 maart 2023, onder verwijzing naar e-mailcorrespondentie tussen appelland en de examinator, betoogt dat de beroepsgronden voorafgaand aan de beroepsprocedure reeds inhoudelijk besproken zijn en dat een gesprek, als ware in het kader van een minnelijke schikking, reeds heeft plaatsgevonden. In dit verband overweegt het College dat in artikel 9 lid 8 van het Reglement van orde College van beroep voor de examens van de Open Universiteit het volgende wordt bepaald: *“De voorzitter van het College kan besluiten om de poging om tot een minnelijke schikking te komen achterwege te laten, indien naar zijn oordeel een dergelijke poging kennelijk zinloos is.”* Het College heeft naar aanleiding van dit verzoek onderzocht of een poging tot minnelijke schikking kennelijk zinloos was. Nu het beroepschrift naar het oordeel van het College meer beroepsgronden omvat, dan de gronden die voorafgaand aan de beroepsprocedure door appelland en examinator zijn besproken, is een poging om tot een minnelijke schikking te komen niet kennelijk zinloos en kan deze niet achterwege worden gelaten. Het College heeft zodoende in het belang van appelland het verzoek van verweerster afgewezen. Het College volgt appelland niet in zijn standpunt dat het verzoek van verweerster indiceert dat de examinator niet met hem wil spreken in het kader van de minnelijke schikking. Het verzoek van de examinator kwam immers voort uit de gedachte dat, gezien de veelvuldige en uitvoerige communicatie tussen hem en appelland, het beroep reeds besproken was.
- 3.2 Het College begrijpt onder verwijzing naar de uitspraak van het CBHO met het kenmerk 2021/154 dat *“de wetgever aan de schikkingsprocedure de hoogste prioriteit heeft toegekend. De examencommissie heeft op grond van voornoemde bepaling in ieder geval drie weken om een minnelijke schikking te beproeven alvorens verweerder moet worden ingelicht over de uitkomst hiervan.”* Het College overweegt dat, anders dan appelland betoogt, alleen al op basis van deze overweging kan worden beargumenteerd dat 1) afwijking van de drie weken termijn mogelijk is ('in ieder geval drie weken') en 2) het belang van het beproeven van een minnelijke schikking de hoogste prioriteit heeft.
- 3.3 In het reglement van orde, artikel 9 lid 6, is de mogelijkheid tot verlenging opgenomen: *“Het orgaan, waartegen het beroep is gericht, deelt aan het College - binnen drie weken na toezending van het beroepschrift - gemotiveerd mee tot welke uitkomst het beraad heeft geleid. In overleg met het College kan - binnen de maximale behandeltermijn van het beroep - van deze termijn worden afgeweken (onderstreping: door het College). Het orgaan deelt gemotiveerd mede tot welke uitkomst het beraad heeft geleid. Bij de mededeling van appelland aan het College dat hij zijn beroep wenst door te zetten legt het orgaan de op het geding betrekking hebbende stukken over en voegt daarbij een verweerschrift toe.”* De verlenging door het College vindt hierin haar grondslag. Dat, zoals appelland stelt, geen enkele andere universiteit bekend is met zo'n bepaling, kan verder onbesproken blijven, daar onduidelijk is wat appelland daarmee bedoelt - omdat andere universiteiten niet bekend zijn met zo'n bepaling moet het wel onjuist zijn?

- 3.4 Dat appellant niet in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze te geven over de mogelijke verlenging, staat vast. Dat dit niet de schoonheidsprijs verdient, onderkent het College (ook) in zijn brief van 3 mei 2023. Wat hier verder ook van zij, is voor toewijzing van een dergelijk verzoek, als door appellant gesteld, geen goedkeuring vereist van de desbetreffende student. Vooropgesteld zij, dat niet te lichtzinnig gedacht moet worden over de verlenging van deze termijn. De student is gebaat bij een spoedig verloop van de schikkingsfase. Toch kunnen er omstandigheden zijn die rechtvaardigen dat de termijn wordt verlengd. Het College is van oordeel dat in onderhavige zaak de termijn op goede gronden is verlengd. Het College overweegt daartoe als volgt:
- 3.4.1 Het verlengingsverzoek is gedaan gedurende de (eerste) drieweken termijn,
  - 3.4.2 De examiner heeft in redelijkheid mogen denken, gezien de (zeer) uitvoerige correspondentie van onder meer 11 januari en 3 februari 2023, dat de inhoud voldoende met appellant was besproken en dat een nader overleg niet zou kunnen toe leiden tot een andere uitkomst (lees: een voldoende voor het tentamen). Daarbij dient ook in ogenschouw te worden genomen dat het punt van de student (na de eerste wijziging) een 4,4 betrof en voor een positieve beoordeling een 5,5, nodig is.
  - 3.4.3 Met de verlenging van de termijn is de beslistermijn van tien weken zoals deze wordt genoemd in artikel 7.61, vierde lid, van de WHW in beginsel niet in het geding gekomen.
  - 3.4.4 Met de verlenging lag het voor de hand dat appellant vóór 25 april 2023 – de uiterste datum van de verlenging, tevens de datum waarop de herkansing voor het vak materieel strafrecht plaatsvond – uitsluitel had over de uitkomst van de minnelijke schikking en zodoende had kunnen afwegen of hij de laatste tentamenkans voor deze cursus zou gaan benutten
  - 3.4.5 De examiner moet bij een zeer omvangrijk beroepschrift - als in onderhavige zaak het geval is - voldoende gelegenheid hebben de gronden te bestuderen in het kader van de minnelijke schikking.
- 3.5 Nu het College van oordeel is dat de termijn op goede gronden is verlengd, ziet zij geen aanleiding om aan de termijnoverschrijding enige consequentie te verbinden, en daarmee ook niet de door appellant gevorderde consequentie dat geen enkele andere uitkomst mogelijk is dan het beroep gegrond te verklaren.
- 3.6 Appellant voert aan dat hij ten gevolge van het handelen door de Open Universiteit, bestaande uit het laat toesturen van het Handboek en de termijnverlenging, vertraging heeft opgelopen in die zin dat hij zijn hertentamen kans heeft gemist en pas op een later moment kan starten met het schrijven van zijn proefschrift. Hierbij dient ook opgemerkt te worden dat de beroepsprocedure geen opschortende werking heeft op openstaande tentamenkansen of op de inschrijftermijn. Deze gronden kunnen evenmin tot een positief resultaat van het tentamen leiden. Behalve dat er geen relatie bestaat tussen de kennis en kunde van appellant en de beweerdelijk aan de Open Universiteit (zoals appellant het zelf verwoord) te wijten vertraging, heeft ook het navolgende te gelden.
- Vooropgesteld zij dat de termijn terecht is verlengd. Verder staat niet ter discussie dat aan appellant per e-mail een drietal data zijn voorgesteld - alle drie gelegen vóór de herkansing - om in overleg te gaan en dat ook anderszins getracht is in contact te komen met appellant. Verweerder ontving echter van appellant een out of office waarin hij aangaf afwezig te zijn tot 27 april 2023. Appellant heeft aangegeven dat deze afwezigheid verband hield met het overlijden van zijn grootmoeder, waarna appellant pas op 2 mei 2023 per e-mail gereageerd heeft op de voorgestelde data. In het licht van die omstandigheden valt niet in te zien hoe het niet deelnemen aan het tentamen een gevolg is van het onterecht verlengen van de termijn. Behalve dat appellant, zoals het College begrijpt, op 25 april 2023 niet in de gelegenheid was om het tentamen te maken, had appellant, in afwachting van de behandeling van zijn beroep, het vrijstaan de herkansing te maken.
- Dat appellant bij het formuleren van zijn gronden tegen het tentamen gebruik wil maken van het Handboek staat hem (uiteraard) vrij. Dat het ontvangen van het Handboek tot enige vertraging heeft geleid in het opstellen van beroepschrift begrijpt het College. Het College heeft appellant dan ook een extra termijn geboden voor het indienen van zijn gronden. Echter, valt zonder nadere toelichting van appellant niet in te zien waarom het op een later moment (naar

het College begrijpt een aantal weken) ontvangen van het Handboek in de optiek van appellant 'op zichzelf' heeft geleid tot vertraging van het vervolg van de procedure en de geopperde vertragingconsequenties, zeker in het licht van de hiervoor genoemde omstandigheden.

- 3.7 Voorts merkt het College op dat punten worden toegekend op grond van kennis en kunde van een student. Dat de normering mogelijk dient te worden aangepast wanneer sprake is van schending van algemene beginselen van behoorlijk bestuur (waaronder bijvoorbeeld het zorgvuldigheidsbeginsel en/of het gelijkheidsbeginsel) is niet ondenkbaar. Voornoemde beweerdelijke vertraging is echter geen schending van zo'n beginsel, alleen al wegens het feit dat een relatie tot het tentamen ontbreekt. Mocht appellant bedoelen dat hij gecompenseerd wil worden voor de vertraging (vertragingsschade) dan kan dit niet bestaan uit, wat daar overigens verder nog van zij, het toekennen van punten. Een onderwijsinstelling dient de waarde van examens en diploma's te borgen. Die borging is beslist niet gebaat bij het behalen van examens (en daarmee diploma's), op grond van het feit dat er een termijnoverschrijding heeft plaatsgevonden.
- 3.8 Tijdens de mondelinge behandeling, maar ook in de communicatie van appellant met de secretaris van het College, heeft appellant verschillende malen gesteld dat er geen minnelijke schikkingsfase is doorlopen. Het College deelt het standpunt van appellant niet. Zoals hiervoor geoordeeld, is de termijn op goede gronden verlengd. Met die verlenging is wel degelijk nog steeds sprake van een minnelijke schikkingsfase. Dat appellant steeds het voorbehoud heeft gemaakt dat dit niet zo is, doet niet aan de feiten af. Op 4 mei 2023 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen appellant, de examinerator en de voorzitter van de Examenkamer. De afspraak is binnen een aantal uren opgezet en heeft plaatsgevonden in de avonduren om tegemoet te komen aan de wensen van appellant (gezien zijn verplichtingen elders na 5 mei 2023) en de sluiting van de OU op 5 mei 2023. Dit gesprek heeft ruim twee uren geduurd. Als door de examinerator en de voorzitter van de Examenkamer tijdens de zitting naar voren gebracht en door appellant niet betwist, is de (afwijkende) strekking van het overleg met de examinerator en de voorzitter van de Examenkamer mede te wijten aan appellant zelf. Appellant heeft herhaaldelijk duidelijk gemaakt dat een gesprek in het kader van de minnelijke schikking niet meer mag plaatsvinden in verband met het verstrijken van de wettelijke termijn van drie weken. Toen het gesprek - ondanks dat door appellant van te voren was aangegeven het daar niet over te willen hebben - toch over de inhoud ging, was het appellant die zich tijdens dat gesprek op het standpunt stelde (ook dat is door appellant niet betwist) alleen over de inhoud te willen spreken als dit tot gevolg zou hebben dat de toets met een voldoende zou worden beoordeeld. Op het moment dat de examinerator aangaf dat dit niet het geval was, was het appellant die het gesprek beëindigde. Niet gebleken is dat sprake was van onwelwillendheid vanuit de examinerator en/of de voorzitter van de Examenkamer om (alsnog) een minnelijke schikking te onderzoeken. Echter, in de minnelijke schikkingsfase wordt gekeken om er samen uit te komen. In dit geval betekent het dat de vraag voorlag of er redenen zijn om tot een hoger punt te komen. Als de examinerator die redenen niet ziet na het standpunt van de desbetreffende student te hebben vernomen, dan eindigt daar het traject. Er bestaat hoe dan ook géén verplichting tot het aanbieden van een minnelijke schikking.
- 3.9 Het College is op grond van voornoemde van oordeel dat de bezwaren van appellant over het verloop van de minnelijke schikkingsfase geen stand houden. Voorts verdient het opmerking, juist na negatieve uitlatingen van appellant over de examinerator, dat voor het College gebleken is dat de examinerator zich tot het maximale heeft ingespannen om met appellant in gesprek te gaan over de inhoud. Dat de examinerator met een open blik de communicatie met appellant is aangegaan blijkt ook uit de verschillende e-mails van de examinerator aan appellant, en het gegeven dat de examinerator tot tweemaal toe, in het licht van nader door appellant gegeven onderbouwing van zijn antwoorden op de tentamenvragen, de betwiste tentamenvragen opnieuw heeft bekeken en het puntenaantal heeft verhoogd.

Het verloop van de beroepsprocedure

- 3.10 Voor wat betreft de bezwaren van appellant tegen het verloop van de procedure, overweegt het College dat deze niet kunnen leiden tot een gegrondverklaring van het beroep, noch tot toekenning van een voldoende beoordeling. Het College verwijst daarvoor naar hetgeen zij

onder 3.7. reeds heeft opgemerkt. Hoewel dit sec gezien betekent dat deze bezwaren geen bespreking behoeven, acht het College het wel wenselijk deze bezwaren inhoudelijk te bespreken.

- 3.11 Ten aanzien van inzage in het tentamen, bepaalt bijlage 3, onder 3.1, van de Onderwijs- en Examenregeling (OER) wo-bacheloropleiding algemeen 2022-2023 het volgende:
“De inzagemogelijkheid via het toetsstelsel is beschikbaar tot 30 werkdagen (zes weken) na bekendmaking van de uitslag. Student kan zelf inloggen in het toetsstelsel om toegang te krijgen tot zijn openbare (niet geheime) tentamenwerk.”

Op grond van deze bepaling is het bezwaar van appellant tegen sluiting van de inzage onterecht. Appellant is bij brief van 7 december 2022 op de hoogte gesteld van het voor de toets behaalde resultaat. Daarmee is de inzage termijn van 30 dagen gaan lopen. Op 15 december 2022 heeft de afdeling Tentaminering en Certificering aan appellant laten weten dat het een openbaar groepstentamen betrof waardoor appellant het tentamen via het toetsstelsel Ans kon inzien. De inzage is vervolgens gesloten op 17 januari 2023 (onderdeel 2.6. van het beroepschrift). Gesteld noch gebleken is dat die inzage periode niet heeft open gestaan. Sterker nog: appellant heeft van die inzage ook gebruik gemaakt, nu hij - zo staat in onderdeel 2.4. van het beroepschrift - zijn antwoorden heeft vergeleken met het antwoordmodel, waarna hij per e-mail contact heeft opgenomen met de examiner. Het inzage-programma kent de optie de antwoorden te downloaden, waarna de student zijn antwoorden onbeperkt kan inzien. Al betoogt appellant nu dat hij deze optie niet heeft kunnen zien en/of gebruiken. Wat daar verder ook van zij: nadat appellant het College op 8 februari 2023 heeft gemeld geen inzage te hebben in zijn antwoorden, is appellant – op diezelfde dag nog – daar wederom toe in staat gesteld gedurende drie dagen. Appellant heeft vervolgens de optie gehad om zijn tentamenwerk te downloaden en/of te printen, waardoor het open houden van de inzage gedurende de beroepsprocedure en eventuele hogere beroepsprocedure – conform verzoek van appellant – onnodig is.

- 3.12 Ten aanzien van het bezwaar van appellant tegen het inplannen van de hoorzitting op 22 mei 2023, terwijl hij in de veronderstelling was dat deze op 17 mei 2023 zou plaatsvinden, en het toelaten van het verweerschrift, overweegt het College als volgt. Gedurende de procedure is aan de Commissie voor de examens in het kader van de termijnverlenging voor de minnelijke schikkingsfase gecommuniceerd dat de onderhavige zaak *vooral*snog behandeld wordt op de zitting van 17 mei 2023. Appellant ontving een afschrift van deze brief, maar noch appellant, noch de Commissie kan enig recht aan deze datum ontleen. Bij het inplannen van een hoorzitting, worden meerdere factoren gewogen. Doorslaggevend is de beschikbaarheid van de Collegeleden, en ook de tijd die met een grondige behandeling van het beroep is gemoeid. Behalve dat de Collegeleden in staat gesteld dienen te worden de zaak goed te bestuderen, diende ook voldoende tijd gereserveerd te worden voor de behandeling van het beroepschrift ter zitting. Dit is ook gebleken nu de zitting ruim 1 uur heeft geduurd, terwijl gebruikelijk is dat een zitting 20 minuten duurt en ook voor deze zitting 20 minuten waren uitgetrokken. Dit alles is juist in het belang van appellant. Tevens worden de termijnen in het kader van de goede procesorde in acht genomen. Verweerder moet een redelijke termijn geboden worden om een verweerschrift op te stellen en appellant moet in het kader van hoor en wederhoor de gelegenheid krijgen om hiervan kennis te nemen en hierop schriftelijk te kunnen reageren. Naar aanleiding van het bezwaar van appellant van 6 april 2023 tegen de verlenging van de inschrijfduur heeft de secretaris van het College, gelet op de strekking van het bezwaar van appellant, informeel contact gezocht met de ambtelijk secretaris van de Commissie met de mededeling rekening te houden met een toekomstig verzoek van het College om een verweerschrift in te dienen. Een kopie van het bezwaar van appellant werd doorgezonden. Verweerder werd naar aanleiding van het overleg van 4 mei 2023 tussen appellant en verweerder op 8 mei 2023 verzocht om – bij hoge uitzondering en mede gelet op het informele contact met de ambtelijk secretaris van de Commissie – uiterlijk 9 mei 2023 het verweerschrift aan te leveren. Het verweerschrift werd op 9 mei 2023 ontvangen door het College en op diezelfde datum doorgestuurd naar appellant. Dat de inhoudelijke reactie van de examiner, die onderdeel is van het verweerschrift van verweerder gedateerd is op 5 mei 2023, houdt verband met het overleg tussen verweerder en

appellant op 4 mei 2023. Gezien het voorgaande, is verweerster zeer voortvarend te werk gegaan bij de aanlevering van het verweerschrift, zeker gezien de omvang van het beroepschrift. Het College stelt vast dat appellant in de gelegenheid is geweest om kennis te nemen van het verweerschrift. Dit volgt uit zijn uitgebreide schriftelijke reactie van 11 mei 2023 en hetgeen hij hieromtrent tijdens de zitting naar voren heeft gebracht. Voor het niet toelaten van het verweerschrift, ziet het College dan ook geen aanleiding. Volledigheidshalve merkt het College op, dat in het kader van hoor- en wederhoor onbegrijpelijk is, waarom – zeker in het licht van voornoemde en de nadruk die appellant legt op het Handboek – appellant zich op het standpunt stelt dat het verweerschrift buiten beschouwing moet worden gelaten. Voorts zou het buiten beschouwing laten ook tot gevolg hebben dat de wijziging van de beoordeling (van een 4,4 naar een 4,7) buiten beschouwing moet worden gelaten.

Beoordeling van het tentamen

- 3.13 Het College stelt voorop dat de taken en bevoegdheden van het College niet strekken tot het opnieuw beoordelen van de beslissing van verweerster. Het College toetst of de beslissing voldoende zorgvuldig tot stand is gekomen en of zij voldoende is onderbouwd. Dit brengt met zich dat de beslissing van verweerster slechts voor vernietiging in aanmerking komt als die in strijd is met enige regel van geschreven of ongeschreven recht.
- 3.14 Het College is, toetsend binnen de hierboven aangegeven grenzen, op grond van de gedingstukken en het verhandelde ter zitting en op grond van de door verweerster verstrekte onderbouwing, van oordeel dat de beslissing van verweerster in rechte standhoudt. Dat oordeel berust op de volgende overwegingen.
- 3.14.1 Het College stelt vast dat de beoordeling van de vragen tot stand is gekomen op basis van een antwoordmodel en dat deze kenbaar is voor appellant. De beoordeling is puntsgewijs en uitvoerig toegelicht door de examiner, zowel in e-mailcorrespondentie met appellant voorafgaand aan de beroepsprocedure, als mede in een uitgebreid gemotiveerd verweerschrift.
- 3.14.2 Ten aanzien van het verzoek van appellant om een second opinion, begrijpt het College dat, naast de examiner, twee andere docenten het tentamenwerk van appellant hebben nagekeken. De examiner heeft op deugdelijke wijze betoogd waarom aan appellant geen extra punten kunnen worden toegekend, bovenop de reeds extra toegekende punten. Ter zitting heeft de examiner tevens aangegeven dat de plaatsvervangend examiner het verweerschrift heeft bekeken en heeft geconcludeerd dat hij niet tot een ander oordeel zou komen ten aanzien van het beroep van appellant.
- 3.14.3 Ten aanzien van het Handboek, volgt het College de uitleg van de examiner. Het College stelt vast dat het Handboek een richtlijn is en geen norm, waardoor op examinatoren en docenten geen verplichting kan rusten om het Handboek precies na te leven. Het standpunt van appellant dat reproductie niet getoetst mag worden met redeneervragen, volgt het College niet. Uit modelantwoorden bij oefententamens blijkt reeds dat steeds eerst reproductie wordt gevraagd – wat is het toetsingskader waaraan getoetst dient te worden -, alvorens men aan het beredeneren van het antwoord toekomt. Studenten van de opleiding Rechtswetenschappen aan de OU worden getraind om vragen op een bepaalde manier te beantwoorden en het College acht dit niet onredelijk. Alleen al uit (bestudering van) oefentoetsen en daarbij verstrekte antwoordmodellen, had voor appellant duidelijk moeten zijn wat bij de beantwoording van tentamenvragen van hem verwacht werd. Nu appellant de oefententamens aanhaalt in zijn beroepschrift, blijkt dat hij hiervan kennis heeft genomen. Bovendien heeft de examiner toegelicht dat ook zonder het volgen van een tentamentraining of een (aangereikt) stappenplan de vraag voldoende beantwoord had kunnen worden. Nu verweerster zowel in het verweerschrift als ter zitting uitgebreid heeft gereageerd met betrekking tot het Handboek, acht het College dit onderdeel voldoende toegelicht door verweerster.

- 3.14.4 Ten aanzien van het slagingspercentage, begrijpt het College dat de p-waardes van het onderhavige tentamen boven de kritieke grens zitten. Het College overweegt dat toetsdeskundigen meekijken bij het opstellen van vragen en tentamenvragen analyseren. De kwaliteit van de tentamenvragen is hiermee geborgd. Het standpunt van appellant dat het slagingspercentage van 59% indiceert dat het tentamen slecht (opgesteld) is, kan het College niet volgen. De examiner heeft desgevraagd ter zitting aangegeven dat het examen dit maal niet slechter of beter gemaakt is dan andere keren, en dat het slagingspercentage telkens in dezelfde orde van grootte ligt.
- 3.14.5 Het gegeven dat het cijfer van appellant voorafgaand aan en gedurende de beroepsprocedure tweemaal is bijgesteld, vormt naar mening van het College geen aanleiding voor gegrondverklaring van het beroep of verdere verhoging van het cijfer naar een voldoende. Daarbij neemt het College in overweging dat de examiner tijdens de beroepsprocedure door appellant niet in de gelegenheid gesteld is om inhoudelijk te reageren, reden waarom in het verweerschrift pas vier extra punten zijn toegekend. Voor het overige heeft de examiner voldoende gemotiveerd waarom niet meer punten kunnen worden toegekend voor de gegeven antwoorden. De inhoudelijke argumenten van appellant dat hem een hoger cijfer toekomt, overtuigen niet en worden weerlegd door de examiner.
- 3.15 Tot slot wenst het College volledigheidshalve op te merken dat, gelet op het voorgaande en anders dan appellant heeft gesteld, de algemene beginselen van behoorlijk bestuur niet zijn geschonden bij de beoordeling van het tentamen en gedurende het verloop van de beroepsprocedure.
- 3.16 Het College ziet gelet op het bovenstaande geen aanleiding tot vergoeding van door appellant gemaakte proceskosten.

Conclusie

- 3.17 Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat het beroep ongegrond is. Appellant krijgt geen gelijk en de beoordeling van het tentamen blijft in stand.

4. Beslissing

Het College

Rechtdoende:

- verklaart het beroep ongegrond, en;
- ziet geen aanleiding voor een proceskostenveroordeling.

Deze uitspraak is gedaan door dr. mr. ing. K.J.H. Hoofs, voorzitter en dr. R. van Bree, dr. O. Firssova, mr. H.J.M. van Lierop en mr. dr. B.M. van Schaik, leden, in tegenwoordigheid van mr. A.L.H. Soons-Koopman als plaatsvervangend secretaris

w.g. de plaatsvervangend secretaris,

w.g. de voorzitter,

mr. A.L.H. Soons-Koopman

dr. mr. ing. K.J.H. Hoofs

voor eensluidend afschrift,

mr. A.L.H. Soons-Koopman

Als u het niet eens bent met dit besluit van het College van beroep voor de examens, kunt u binnen 6 weken na de verzenddatum van dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS), Postbus 20019, 2500 EA Den Haag of via het [webformulier](#). Alle informatie daarover vindt u op de website www.raadvanstate.nl/studentenzaken/.